

اصولاً هر تصادفی با زیان‌های جانی و اقتصادی
جبران‌ناپذیری همراه است. فوت افراد و بروز
زیان‌های اقتصادی ناشی از آن، مهم‌ترین آثار
زیان‌بار حوادث رانندگی هستند.

برای مواجهه با زیان‌های اقتصادی ناشی از
تصادف‌های رانندگی چه باید کرد؟
بیمه، یکی از راهکارهای مقابله با این زیان‌ها
است.

به دلیل نقش ارزنده بیمه بدنه اتومبیل در جبران
خسارت‌های مالی ناشی از تصادف‌های رانندگی،
این گزارش را به بررسی دلایل توسعه‌نیافتگی
بیمه بدنه اتومبیل در کشور اختصاص داده‌ایم.



بیمه بدنه اتومبیل؛ نیاز عمومی جامعه

• آرزو قدیانی

و ۶۰۰ تا ۸۰۰ میلیارد تومان خسارت به کشور تحمیل شده است که این خسارت‌ها دو برابر اعتباراتی است که به وزارت راه و ترابری اختصاص یافته بود. بر اساس آمارهایی که وزارت راه و ترابری و راهنمایی و رانندگی درباره آن اختلاف دارند، ۷۰ درصد تصادفات جاده‌ای به دلیل عوامل انسانی، ۱۵ درصد به دلیل مشکلات فنی خودروها و ۱۵ درصد نیز به دلیل نامناسب بودن وضعیت راه‌ها و جاده‌ها به وقوع می‌پیوندد.

به لحاظ حجم بالای تصادف‌های رخ داده در کشورمان و به منظور جلوگیری از آثار زیان‌بار مالی ناشی از آنها، پوشش بیمه‌نامه بدنه اتومبیل برای تمامی دارندگان وسایل نقلیه احساس می‌شود. البته بیمه اتومبیل به سبب آنکه این وسیله از ابزارهای مورد نیاز زندگی روزمره انسان است و قشر بزرگی با آن سروکار دارند، از اهمیت ویژه‌ای در بین فعالیت‌های بیمه‌ای برخوردار است. به همین دلیل، بیمه اتومبیل مانسند ویتربنی است که بیمه‌گران، محصولات خود را پشت شیشه آن در معرض دید مشتریان قرار می‌دهند. عملکرد شرکت‌های بیمه در این رشته به هر شیوه‌ای که باشد، سایر رشته‌های بیمه‌ای را تحت تأثیر قرار

قابلیت‌های بیمه بدنه اتومبیل

بیمه‌نامه بدنه اتومبیل بیمه‌ای است که در آن خطرهای خاصی که ارتباط مستقیم با اتومبیل دارند، تحت پوشش قرار می‌گیرند. در این بیمه، وسیله نقلیه‌ای که مشخصات آن به طور دقیق در متن بیمه‌نامه درج شده، در مقابل خسارت‌های وارد شده در اثر حادثه، آتش‌سوزی و سرقت کلی تحت پوشش قرار می‌گیرد. خسارت‌های وارده به وسیله نقلیه به علت کهنگی، عدم نگهداری و مراقبت صحیح، عیب‌های ذاتی و فنی آن، خسارت‌های وارده به لاستیک‌ها و خسارت‌های مالی وارده به مالک اتومبیل که ناشی از کاهش ارزش اتومبیل است، تحت پوشش قرار ندارد.

ضرورت تهیه بیمه بدنه اتومبیل

بر اساس آمار، در سال ۱۳۸۱، ۴۰۰ هزار سانحه رانندگی در کشور رخ داده که ۹۷ هزار مورد آن در جاده‌های بین شهری بوده است. بر اثر وقوع این تصادفات، ۱۶۷ هزار نفر مجروح و ۲۱ هزار و ۸۳۷ نفر کشته شده‌اند. همچنین در سال ۱۳۸۲، به دلیل این تصادف‌ها ۲۰ هزار نفر بر اثر حوادث رانندگی کشته شده‌اند

می‌دهد و شاید بتوان گفت که این رشته کلید ورود بیمه‌گران به بازار بیمه است.



از جمله عوامل اقتصادی مؤثر بر افزایش نرخ حق بیمه بدنه اتومبیل، افزایش قیمت خودرو و بالا بودن قیمت قطعات یدکی و هزینه‌های دستمزد تعمیرات اتومبیل می‌باشد.

۴ - عوامل فنی بیمه‌ای

عوامل فنی بیمه‌ای یکی از دلایل توسعه نیافتگی بیمه بدنه اتومبیل در کشور است. تعیین نرخ حق بیمه بدنه اتومبیل از جمله این عوامل است. در این زمینه شرکت‌های بیمه می‌توانند عواملی مانند سن بیمه‌گذار، جنس، تحصیلات، موارد استفاده از خودرو، شغل، سابقه و مهارت در رانندگی و ... را مورد توجه قرار دهند. در کشورهای پیشرفته دنیا، شرکت‌های بیمه، افرادی را که نمره منفی گواهی‌نامه کسب کرده‌اند، تحت پوشش قرار نمی‌دهند، ولی در کشور ما تفاوتی میان راننده متخلف و راننده منضبط وجود ندارد. در حالی که باید شخص راننده و خودرو، تماماً در نرخ حق بیمه بدنه اتومبیل تأثیرگذار باشند.

ارائه خدمات کامل و مناسب به بیمه‌گذاران و تمرکز بر اصل رضایت‌مندی آنها و به عبارتی بهتر، مشتری‌مداری، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای رشد فعالیت شرکت‌های بیمه است. این خدمات می‌تواند در دو مرحله صدور بیمه‌نامه و پرداخت خسارت نقش داشته باشد. در مرحله صدور بیمه‌نامه، متصدیان صدور باید از دانش، تجربه، تخصص کافی، قدرت بیان و روابط اجتماعی مناسب برخوردار باشند. صدور بیمه‌نامه باید در کمترین زمان صورت گیرد. در مرحله پرداخت خسارت، زمان مورد نیاز برای رسیدگی به پرونده‌ها و تشریفات اداری تا حد امکان کاهش یابد. آموزش صحیح و مستمر کارکنان شرکت‌های

بیمه بدنه اتومبیل، تنگناها و مشکلات

عدم رشد و گسترش بیمه بدنه اتومبیل ناشی از عوامل متعددی است. این عوامل عبارتند از: (۱) عوامل فرهنگی (۲) عوامل اجتماعی (۳) عوامل اقتصادی و (۴) عوامل فنی ریشه‌دار در صنعت بیمه کشور.

۱ - عوامل فرهنگی

پایین بودن فرهنگ بیمه‌ای از مهم‌ترین عوامل گسترش نیافتن این رشته به شمار می‌آید. به‌رغم اینکه بیمه در کشور ما پیشینه هفتاد ساله دارد، بسیاری از رشته‌های بیمه‌ای هنوز ناشناخته مانده است. بیمه بدنه اتومبیل یکی از این رشته‌هاست.

۲ - عوامل اجتماعی

عدم آگاهی اقشار مختلف جامعه از مزایای مهم و ارزنده بیمه بدنه اتومبیل را می‌توان از علت‌های توسعه نیافتگی این رشته دانست. در این مورد، شرکت‌های بیمه می‌بایست به منظور شناساندن هرچه بیشتر بیمه بدنه اتومبیل و تشریح مزایای این رشته، از تبلیغات کارآمد و مؤثر استفاده نمایند.

۳ - عوامل اقتصادی

بر اساس اعلام وزارت صنایع و معادن تولید خودرو در کشور، امسال با ۱۰ درصد افزایش نسبت به سال گذشته به یک میلیون دستگاه خواهد رسید. در سال ۱۳۸۳، ۹۰۵ هزار خودرو سبک و سنگین در کشور تولید شد که پیش‌بینی می‌شود طبق برنامه، در سال ۱۳۸۴ به یک میلیون دستگاه افزایش یابد. حجم بالای خودروهای تولید شده در کشور به گونه‌ای است که تا سال ۱۳۹۰ تنها تعداد خودروهای تهران به ۵ میلیون عدد خواهد رسید. این اعداد و ارقام زنگ خطری را برای مسئولین به صدا درمی‌آورد که چاره‌ای بیندیشند. سود سرشار شرکت‌های خودروسازی کشورمان در چند ساله اخیر، سبب شده است تا میزان سرمایه‌گذاری‌های این بخش بالا رود. این امر شاید سبب رشد صنایع خودروسازی شده است اما به عقیده بسیاری از صاحب‌نظران در مقایسه با کشورهای پیشرفته، اولاً قیمت اتومبیل در کشورمان بسیار بالاست و ثانیاً خودروهای تولید شده از کیفیت نازلی برخوردارند.

خودروها حل شدنی است. در حالیکه هم‌اکنون تنها دو درصد وسایل نقلیه تحت پوشش این بیمه‌نامه هستند.

عملکرد بازار صنعت بیمه کشور در رشته بیمه بدنه اتومبیل

عملکرد شرکت‌های بیمه در رشته بیمه بدنه اتومبیل در سال‌های ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۲ طبق جدول شماره یک (حق بیمه دریافتی) و جدول شماره دو (خسارت پرداختی) مورد بررسی قرار گرفته است. جدول شماره سه، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه را در این رشته در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۲ نشان می‌دهد.

اعداد و ارقام مندرج در این جدول‌ها نشان می‌دهند که در پنج سال اخیر همواره سهم رشته بیمه بدنه اتومبیل از حق بیمه‌های دریافت‌شده بازار بیمه، بیشتر از سهم این رشته از خسارت‌های پرداختی بوده است.

در سال ۱۳۸۰، ضریب خسارت رشته بیمه بدنه اتومبیل ۵۱/۷ درصد بوده که در مقایسه با سال قبل از آن ۳/۶ واحد کاهش یافته است. اما در سال ۱۳۸۱ ضریب خسارت این رشته ۵۶/۸ درصد

جدول یک - حق بیمه دریافتی بازار بیمه کشور در رشته بیمه بدنه اتومبیل (میلیارد ریال)

سال	بیمه ایران	بیمه آسیا	بیمه البرز	بیمه دانا
۱۳۷۸	۱۳۸/۹	۸۷/۴	۲۸/۷	۲۵/۰
۱۳۷۹	۱۸۵/۶	۱۷۰/۲	۳۰/۰	۴۹/۰
۱۳۸۰	۲۵۶/۴	۱۹۴/۰	۳۴/۱	۸۰/۷
۱۳۸۱	۴۴۱/۷	۳۰۸/۸	۶۲/۹	۱۳۶/۳
۱۳۸۲	۷۳۷/۱	۴۷۸/۰	۱۳۶/۸	۱۱۹/۴

جدول دو - خسارت پرداختی بازار بیمه کشور در رشته بیمه بدنه اتومبیل (میلیارد ریال)

سال	بیمه ایران	بیمه آسیا	بیمه البرز	بیمه دانا
۱۳۷۸	۶۴/۱	۴۴/۳	۱۲/۷	۱۶/۴
۱۳۷۹	۷۲/۹	۷۳/۷	۱۲/۹	۳۱/۳
۱۳۸۰	۱۱۸/۸	۷۱/۲	۱۴/۶	۴۹/۳
۱۳۸۱	۱۸۶/۵	۱۴۶/۷	۲۲/۴	۷۲/۶
۱۳۸۲	۳۱۲/۸	۲۳۴/۸	۵۹/۵	۷۹/۸

جدول سه - ضریب خسارت پرداختی شرکت‌های بیمه در رشته بیمه بدنه اتومبیل

سال	بیمه ایران	بیمه آسیا	بیمه البرز	بیمه دانا	بازار رشته
۱۳۸۰	۵۷/۶۱	۳۹/۵۲	۴۱/۶۷	۶۹/۹۴	۵۱/۶۶
۱۳۸۱	۵۱/۱۶	۶۱/۲۳	۵۲/۸۴	۶۶/۲۷	۵۶/۶۶
۱۳۸۲	۴۹/۰۳	۵۴/۸۸	۵۶/۵۶	۶۴/۳۴	۵۲/۹۵

بیمه و برگزاری دوره‌های آموزشی برای نمایندگان و کارگزاران می‌تواند در بالابردن سطح آگاهی‌های آنان مؤثر واقع شود. تربیت بازاریابان متخصص و ماهر در این رشته و تجهیز شبکه فروش شرکت‌های بیمه (اعم از خصوصی یا دولتی)، همچنین آموزش کارکنان شعب، در نهایت به رشد رشته بیمه بدنه اتومبیل و افزایش امنیت اقتصادی اقشار مختلف جامعه منجر می‌شود. آزادسازی صنعت بیمه در کشورهای توسعه یافته و انجام رقابت سالم میان شرکت‌های بیمه، سبب شده است تا قدرت انتخاب بیمه‌گذاران این رشته بالا رفته و از پوشش‌های کاملی برخوردار شوند. در کشور ما ورود بخش خصوصی به صنعت بیمه و تأسیس شرکت‌های بیمه خصوصی می‌تواند به رشد بیش از پیش بیمه بدنه اتومبیل کمک نماید.

معضلات بیمه بدنه اتومبیل

تخلف‌ها و تقلب‌هایی که برخی از بیمه‌گذاران این رشته مرتکب می‌شوند از جمله معضلاتی است که شرکت‌های بیمه در بخش بیمه‌های اتومبیل با آن مواجهند. ارائه اسناد و مدارک جعلی از سوی برخی بیمه‌گذاران، کروکی‌های جعلی، حتی اسناد جعلی خودروها که توسط باندهای جعل اسناد تهیه و به شرکت‌های بیمه ارائه می‌گردد، مشکلات عمده‌ای را برای شرکت‌های بیمه به وجود آورده است.

افزایش تصادف‌های ساختگی و صحنه‌سازی‌های متعدد نیز از دیگر معضلات حاکم بر این رشته است. در این زمینه بکارگیری کارشناسان متخصص تصادفات می‌تواند در کشف این گونه تصادف‌ها مؤثر واقع شود.

برخی از بیمه‌گذاران با سوء نیت و اتخاذ روش‌های متقلبانه، اقدام به تهیه بیمه‌نامه‌های متعدد از شرکت‌های بیمه و یا حتی از شعبه‌های مختلف یک شرکت بیمه می‌نمایند. پس از مدت زمان کوتاهی با ایجاد تصادف‌های ساختگی، برای دریافت خسارت به شرکت بیمه مراجعه می‌نمایند. در این گونه موارد کارشناس خسارت ضمن استفاده از اطلاعات رایانه‌ای شرکت بیمه، سوابق قبلی بیمه‌گذار را بررسی نموده و استعلام‌های لازم را دریافت نماید تا از بروز این مسئله جلوگیری شود.

دستکاری کروکی، جعل مهر و امضای افسر راهنمایی و رانندگی، از دیگر تخلفاتی است که برخی بیمه‌گذاران مرتکب می‌شوند. در این زمینه همکاری جدی شرکت‌های بیمه با نیروی انتظامی برای جلوگیری از بروز و گسترش این اعمال ناشایست، می‌تواند مؤثر باشد. بسیاری از مشکلات فوق با پوشش بیمه بدنه همه

اتومبیل در مقایسه با سال‌های گذشته رو به افزایش است.

بیمه اتومبیل در سایر کشورهای جهان آمریکا

در آمریکا زیاد جلوه دادن خسارت‌های ناشی از تصادف‌های رانندگی، به امری عادی تبدیل شده است. بر اساس قوانین جدید بیمه‌گران آمریکا، این امر در بلندمدت به ضرر بیمه‌گذاران بوده و موجب افزایش حق بیمه آنها می‌شود. بدین ترتیب که به دنبال گزارش‌های متعدد از خسارت‌های یک بیمه‌گذار، وی به عنوان یک گزینه با احتمال ریسک بالا تشخیص داده شده و نرخ بیمه او بالا می‌رود. آمار حاکی از آن است که این افزایش نرخ بیمه به طور متوسط ۲۵۰ دلار به هزینه سالانه یک خانوار آمریکایی می‌افزاید. با این وجود از هر سه آمریکایی، یک نفر اقدام به بزرگ جلوه دادن خسارت‌های ناشی از تصادف می‌کند.

کارشناسان بیمه برای حل این مشکل از افسران راهنمایی و رانندگی و کارشناسان تصادفات خواسته‌اند تا با نصب دوربین‌های کوچک در قسمتی از دستکش‌های خود، از صحنه تصادف فیلمبرداری کرده و از بروز ادعاهای دروغین جلوگیری کنند.

ایتالیا

در ده سال اخیر، ایتالیا رکورددار افزایش هزینه بیمه خودرو در بین کشورهای اروپایی بوده است. میزان حق بیمه خودروها به گونه‌ای افزایش یافته که هزینه آن در برخی موارد به قیمت فروش خودروها نزدیک شده است. در برخی از مناطق ایتالیا، افرادی که به تازگی گواهی‌نامه رانندگی کسب کرده‌اند باید حق بیمه بیشتری به شرکت بیمه پردازند.

کانادا

بیمه اتومبیل یکی از مهم‌ترین مشکلات زندگی مردم کانادا است. در این کشور، هزینه بیمه اتومبیل تقریباً برابر قیمت وسیله نقلیه است و این هزینه با یک تصادف به شدت افزایش می‌یابد. این مسئله باعث شده که بسیاری از مردم کانادا فقط به دلیل اینکه نمی‌توانند هزینه بیمه را پردازند، اتومبیل خریداری نکنند.

دارندگان اتومبیل در کانادا به دلیل ترس از بالا رفتن حق بیمه، مخارج تعمیر خودروهایشان را خود می‌پردازند و خسارت خودروها را به شرکت‌های بیمه اطلاع نمی‌دهند که همین



بوده که در مقایسه با سال ۱۳۸۰، ۵/۱ واحد افزایش داشته است. در سال ۱۳۸۱ شرکت بیمه دانا ضریب خسارت خود در رشته بیمه بدنه اتومبیل را به پایین‌ترین میزان طی مدت پنج سال اخیر رسانده است. در مقابل، این ضریب در شرکت‌های بیمه آسیا و البرز به بالاترین میزان خود در این مدت رسیده است. ضریب خسارت شرکت بیمه ایران در این مدت با نوسان‌هایی همراه بوده است. در سال ۱۳۸۲ ضریب خسارت رشته بدنه اتومبیل در این شرکت ۵۳ درصد را نشان می‌دهد که در مقایسه با سال قبل ۳/۸ واحد کاهش داشته است.

سهم این رشته در شرکت بیمه دانا طی پنج سال اخیر به پایین‌ترین میزان خود رسیده است. سهم شرکت بیمه آسیا نیز در چهار سال اخیر مرتباً با کاهش مواجه شده و در سال ۱۳۸۲ به پایین‌ترین میزان خود را نشان می‌دهد. این وضعیت در شرکت‌های بیمه ایران و البرز معکوس است. سهم این شرکت‌ها از حق بیمه‌های صادره بدنه اتومبیل به بالاترین میزان خود طی چهار سال اخیر رسیده است. ضریب خسارت شرکت بیمه آسیا در سال ۱۳۸۳، ۷۱/۵۶ درصد بوده است.

بخش خصوصی صنعت بیمه کشور نیز طی دو سال فعالیت در این رشته، ضریب خسارت خود را افزایش داده است. ضریب خسارت این بخش از صنعت بیمه از ۲/۹ درصد در سال ۱۳۸۱ به ۹/۲۹ درصد در سال ۱۳۸۲ رسیده است. بیشترین ضریب خسارت شرکت‌های بیمه خصوصی در رشته بدنه اتومبیل به شرکت بیمه توسعه اختصاص دارد.

بررسی آمار عملکرد شرکت‌های بیمه در این رشته نشان می‌دهد که ضریب خسارت بیمه بدنه



مسئله سبب سود سرشار شرکت‌های بیمه در این کشور شده است. به گونه‌ای که شرکت‌های بیمه ایالت اونتاریو کانادا در سال ۲۰۰۴ میلادی در رشته بیمه اتومبیل، بیش از ۴/۲ میلیارد دلار سود بدست آورده‌اند.

انگلستان

بزرگترین مؤسسه بیمه خودرو در انگلیس اقدام به اجرای طرح جدیدی کرده که براساس آن بیمه‌گذاران متناسب با نوع استفاده از خودروی خود، حق بیمه می‌پردازند. در این طرح، همه مسیرهای حرکت خودرو و ساعت تردد آن در داخل دستگاه کوچکی که در صندوق عقب آن نصب می‌شود، ثبت خواهد شد و شرکت بیمه در پایان هرماه براساس اطلاعات دریافتی از این دستگاه، میزان و نوع استفاده از خودرو را مبنای محاسبه حق بیمه ماهانه قرار می‌دهد و صورتحساب را برای بیمه‌گذار ارسال می‌نماید.

* * *

در کشور ما به رغم جایگاه و اهمیت بیمه بدنه اتومبیل در جبران خسارت‌های مالی ناشی از تصادف‌های رانندگی، متأسفانه این رشته مهم بیمه‌ای هنوز در جایگاه مطلوب خود قرار نگرفته است.

راهکاری زیر برای توسعه و بهتر شناساندن این رشته، مناسب به نظر می‌رسد:

- پژوهشکده صنعت بیمه با بررسی نیازهای بیمه‌گذاران و به منظور پاسخ‌گویی به نیاز اقشار مختلف جامعه، نسبت به طراحی صحیح بیمه‌نامه‌های جدید بدنه اتومبیل اقدام نماید.

- شرکت‌های بیمه با تبلیغات کارآمد، می‌توانند مزایای این رشته مهم را به جامعه معرفی نمایند.

- بیمه مرکزی ایران می‌تواند طرح اجباری نمودن بیمه بدنه اتومبیل را در دستور کار خود قرار دهد. طراحی بیمه‌نامه‌های

جدید در این رشته و اجباری نمودن آن می‌تواند در رشد این رشته و کاهش یافتن خسارت‌های اقتصادی ناشی از تصادف‌های رانندگی مؤثر واقع شود.

- افزایش تخفیف‌های عدم خسارت می‌تواند در تشویق بیمه‌گذاران این رشته مؤثر واقع شود.

- ایجاد مؤسسات خدمات مشاوره‌ای بیمه و ترغیب مردم به استفاده از خدمات این گونه مؤسسات، می‌تواند به کاهش دغدغه‌های شرکت‌های بیمه در بخش بیمه اتومبیل منجر شود.

- راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی می‌تواند اطلاعات مربوط به تخلفات رانندگان را در اختیار شرکت‌های بیمه قرار دهد. این امر از یک سو سبب می‌شود تا حق بیمه رانندگان متخلف با رانندگان منضبط متفاوت باشد و از سوی دیگر میزان تخلفات رانندگان کاهش یابد.

- مسئولین راهنمایی و رانندگی کشور نسبت به آموزش حرفه‌ای افرادی که شغل اصلی آنها رانندگی است اقدام کنند.

- توسعه شبکه‌های ارتباطی و ساخت بزرگراه‌ها در نهایت به کاهش بار ترافیک و پایین آمدن آمار تصادف‌ها می‌انجامد.

- شرکت‌های خودروسازی کشور با نصب وسایل الکترونیکی پیشرفته می‌توانند اطلاعات مربوط به ماشین و راننده را ثبت نموده و از این طریق شرکت‌های بیمه را در محاسبه دقیق حق بیمه یاری دهند.

پاورقی:

- ۱- روزنامه همشهری، ۸۲/۱۱/۴، ص ۲۲.
- ۲- پیک بیمه، نیمه اول شهریور ۸۲، ص ۴.
- ۳- روزنامه جام‌جم، ۸۲/۵/۷، ص ۱۶.
- ۴- فصلنامه آسیا، شماره ۲۷، ص ۷۴.
- ۵- گزارش آماری عملکرد صنعت بیمه کشور در سال ۱۳۸۱، صص ۷۷-۷۴.
- ۶- گزارش آماری عملکرد صنعت بیمه کشور در سال ۱۳۸۰، ص ۹۲.
- ۷- فصلنامه صنعت بیمه، سال پانزدهم، شماره ۶۰، صص ۱۵۶-۱۵۸.
- ۸- فصلنامه صنعت بیمه، سال هفدهم، شماره ۴، صص ۱۵۸-۱۶۰.
- ۹- فصلنامه صنعت بیمه، سال هفدهم، شماره ۱، صص ۱۸۰-۱۷۸.
- ۱۰- فصلنامه صنعت بیمه، سال پانزدهم، شماره ۵۸، ص ۷۸.
- ۱۱- پیک دانا، شماره بیست و هفتم، دی ۱۳۸۳، ص ۱۸.
- ۱۲- گزارش آماری عملکرد صنعت بیمه کشور در سال ۱۳۸۲، صص ۱۳۱-۱۳۵.
- ۱۳- گزارش آماری شرکت سهامی بیمه آسیا در سال ۱۳۸۳، ص ۸.
- ۱۴- پیام خودرو، سال دوم، شماره ۱۳، اردیبهشت ۸۴، صص ۳ و ۴.